

Чуралчыга күн тахсар!

САНГА ОЛОХ

Чуралчы улууңун ханынама

ХАНЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮНТЭН ТАХСАР

12+

2017 сүл
Балаңан
ыйын
19
Күнэ
ОПТУОРУННҮҮК
№ 102
(11412)

Балаңан ыйын 19 күнэ – Хоту көнөрүллүү кыттылаахтарын ахтар-саныныр Кэриэстэбиль күнэ

ҮЙЭЛЭРГЭ УМНУЛЛУБАТЬН!

Кээ кэрдил кээрликтөө
Кээ ажыкт кээлес буюулж
Кэриэстэй үйсненгиз
Өзүнэ Эбэ үрдүгөр
Сылааха сириээр ташажынэр,
Сонгуржасын күрүлүүш
Чуралчы сирийтэн
Дойду ытык буюрун
Үйснээр хакчорындар...

Тансия Владимировна корустулор. Ал уоту отгон, хотугудуу сизирин арчынан, ыраастанан, баай астадаа сандалыгаа ерүү балыгын араанынан, көтөр кынын этигэн-йынын күнүүзөнүүбүй.

Манна мустубут дыон бука бары Сылаахаан торуттожторин бигэрэгтэн, торуттэрии, ийнзорин-аажынан мэтири-этгэрни тута сырттылыр. Сылааха сириээр коноруллүүтээ колбит уонна онюү үйэ-саас тухары көмүс угусхара хаалбыг дыону көрүстээн вайдалынук балыз-мемориалын дуска уурдулар. Дойдубулуттан Мугудай сирийтэн иди-ибит ытык буору кутган хавалардын, сизнэр, оболору хараастан-курутуйан сакима ыйапылар. Чуралчы делегацията Сылааха сиро-уста чөкө, чөл бийзтийн хараллан турарын, маңа-сто залбэйн балызтобигүүрүүн истэн-хоту сир дыноо, споктохтор уердүлэр.

Атырдах ыйын 18 күнүүр

Атырдах ыйын 16-21 күнүүр "Аржаан" төлөхүүдүн ыраах айанга туриннубут. Айаммыг сылаанын-соруга-1942 сылааха Чуралчы орбуюнун Мугудай избийнчилгитэн "Дынкор", "Октябрь 20 сая", "Торыкай" колхозтар конорулүүбүтгэригтэн Эдигэн сиригээр тийин олонсуйбут сиригээр Сылаахаа тийин.

Атырдах ыйын 17 күнүүр күн ортого төгүүхөд Сылааха түнштэй-ылтынан орус айланыгар тигистээ. Бу айан кыттылаахтара, Мугудай избийнчилгитэн 11 киңигээх делегацията долууу, санаа аймалындар куустаран, харах ууллах Эдигэн Сылааныр уктганийт...

Манна 1942 сылаахаа тийин конорулүүтээ сыйдьбыг оччогорго 4 эрэ саастаах обо, билгиг ытык кырдааас Самсон Егорович Сивцев юртэнинээн Александра Иннокентьевналын тийбигтэр олус дин долгууллаах буолла. Ону сэргэ эмээ бу Сылаахаа конорулүүтээ сыйдьбыг дыон оболоро, сизнэрээ баалшар. Делегацияны Мугудай избийнчилгитэн байныг Кузьма Иннокентьевич Пермяков уонна Хатыльтааым Коночулүү музейн директора Чичигинарова Марфа Владимировна салайлан илдээ сырттылар.

Сылааха сириээр тийбигт делегацияны Баахынай избийнчилгитэн споктохторо, байныг Антонов Николай Иванович, Эдигэн избийнчилгитэн байныг Сорокин Василий Николаевич, Эдигэн улууңун пенсионный тэрүүтээ начальника Татаринова

Кузьма Иннокентьевич баалык баахынай избийнчилгитэн таңымдаах убүрүйдээх дынандыгын ылтыны ылтыбыт. Чуралчы сирийтэн тийбигт делегация дойду сирийтэн-туумунаан ал уоту отгон, алтыс түүрэн, дойду үрүн ыннын, сыйттын тийин споктохтору, идэбигт үтү-мааны ылдынчылтары аяах тутгутуб.

Мугудай избийнчилгитэн байныг Кузьма Иннокентьевич Баахынай избийнчилгитэн, оскуултыгын, музейн аяан Чуралчы улууңун сырттар, Мугудай избийнчилгитэн көспүнүүрүүтээ түнүүн шаш тахсыбыг книгизэри баалж туттаран споктохтор уерүүлэрээр үрдээгээ. Баахынай избийнчилгитэн ытык кырдааастары Чуралчыттан тийин торуттэрии көрүстии сыйдьар биниги ытык дыоммуттар Самсон Егоровича, Александра Иннокентьевнаа долгуулан маҳтал түшларын этилэр, болохтэри туттардылар. Маны тэгээ конорулүү музейн салайаччыга М.В.Чичигинарова дынгэригээр аяан

Бу кимээхэрши айдан
Бу кимээхэрши суюхтасан
Күнүн айы Чуралчы
Чоналох алаастара
Чинкуяа иниэлээр,
Чүзүүга куустаралар?

Сүрж биаэр, сэргээр,
Дүнүн тикшэр, айманар
Ханык үүнү дөннөрүүн,
Ханык масын оболорун
Алаастарым асташарын
Умтубакка суюхтууларын...

Кэбэхээр ыржас Кэбэйисэ
Эрэйдээх айнанаах Эдигэнэнгээ,
Буудын булржагас Булунна
Көслүүтээр ытыы - сонгуу
Түүстөх харх уутуу товоо...
Онтон ыла алаастарх
Бу сансиргын тирдэхтара
Айыл „Көнүү“ поэмийнтан

МУГУДАЙДАР—СЫАЛААХХА

тийин корсон, көспүнүүтээн Баахынай избийнчилгитэн кырдааастарын кыгга корустээ, "Торыкай" колхоз дыонун кыгга биниргэ олорбут Сылааха олохгоюо Ильинова Евдокия Васильевна харах ууллах көлжээнгитэн ахыны ылаа. 1942 сылааха Чуралчыттан конорулүүтээ тийбигт Уус Нукулай дин мас ууна киши онгорон хадалыгыт хонжотун уура сыйдьарын көрдөрдө. "Бу хонюю ташаснын уган олохтуу" ал дойтуга идээ барьын", дин көриэс тылын эзэхтэгээ.

Атырдах ыйын 19 күнүүр Эдигэн улууңгар калэн истиг-сылаас көрсүүбүт салжанна. Делегацияны Эдигэн избийнчилгитэн байныг Сорокин Василий Николаевич уонна Эдигэн избийнчилгитэн Петрова Раиса Николаевна армалыван идээ сырттылар. Анал программанан араас тэрэгчинизгээ сырттыннаардылар. Эдигэн улууңун ытыс юрэ мизээгээрэй көрдөрдүүр. Кийн уулас дынандыттын балкетай залыгар уулас салжанын уонна ытык

кырдааастарын кыгга торжественний дынайт ыттылынна. Истин-ийирх ахтын, ырын-тойук эзэрдээр буюулуш.

Мутуай избийнчилгитэн байныг Сорокин К.И. уонна Баахынай избийнчилгитэн байныг Аntonov N.V. бу сыйдьбыгытын оссо бигэрэгтэн Эдигэн улууңун Баахынай избийнчилгитэн уонна Чуралчы улууңун Мугудай избийнчилгитэн ики ардвалындар дөвөрсөнүү сиимини бысликка сибээс олохтухут дин сээж пүнчинах дусгабар онгорсон илии багтасынтара дын сэргэ санжанын-сүрэгэн хотокю.

Ити курдук ус күн устага ыраах хоту Эдигэн сириээр сыйдьан-конорулүү 75 сыйланын үбүлүйүүн аяан баран сыйдьбыгын сиэн, астынан, дуоңайсан, саныбайт күүнүрэн пашындаах Чуралчыбылыгын атырдах ыйын 21 күнүүр калийб.

М.ЧИЧИГИНАРОВА,
Хатыльтааым Коночулүү
музейн директора.

Улуска – бу күннэрээ

ЧУРАПЧЫМ ДЬОНУГАР МАХТАЛЬМ

Балыкчының 15 күнүгөр Чурапчы изинчи Ага баянында Степани Анатольевич Саргыдаев иккиси бийдьахо дуюнчыгар сурхажинити булан ажта. Тух даңын дижити шини, Чурапчы басын уйрында, түбуста! Чурапчыга бэйбите хәйшайчынын эхит дине уоруулак түмүгү онтуруухсанын!

Баңыльыктайтын быйбарылар узакан дайар күнү – изинчиликтөн общественний хамсаанынча, түрлөө оюхтоохоро онордулар. Түмүстөхинин, санаабытын, сышбытын түмэхинин кыйынлаах-хотуулаах таңсыхлыктайтобо.

Даңыттар үоруулак чашыгар ууусташы быйбар хамсаанын бэрэсэлдэгээр Е.И. Давыдов балычан 12 күнүнээдээ 29 нүемдээдээ даңылтага слюбуран. С.А. Саргыдаевка изинчилик баңыльыгынан талыштыбытын туобуулур, баңыльык эбзинчиңигр 168 нүемдээдээ даңылтынан балычан 15 күнүгэн үзүүлүр дастабырынчынын олу таңы дын итээдии ылан изинчилик депутаттарынан талыштыбылыт дюммүлүгээр. Е.В. Поповка, В.Р. Скребинца, Ю.Ю. Макаровка, А.Е. Захаровка, М.Д. Жирковада, А.А. Захарова, А.А. Матвеевка, А.В. Ивановка, А.Д. Рокинта, Ю.П. Посельская, В.П. Пудовада, И.И. Бунновка, В.И. Пономаревка, В.Д. Сивцева, В.В. Степановка тууруу дастабырынчынары туттарла. Инициаторлук изинчилик даңылтагын баңыльыгын ытык болупши – үрүт комус мэннүйтни С.А. Саргыдаевка изинчилик ытык субопти бэрэсэлдэгээр, Со патын ханаайыстыбытын угуулак үзүнчүү. Чурапчы изинчиликтөн бочуугтаах оюхтооюу В.В. Попов юлорт. Эээрээ тылы Со үерзбиринин угуулак үзүнчүү, София Сидорова аялган болуп ханаайына, изинчилик бочуугтаах оюхтооюу, Со общественний гашатын чилизию Е.С. Иванова эттэ.

Депутаттар бастаны ытрышылаах субъ мунинхатыргар иккиси боппурасуу котоюн быйнаарыстышар. Изинчилик депутаттарын Сабзитин бэрэсэлдэгээрлиги, ашыас куодасынан тумуулген, Е.В. Попов иккиси талышына.

Степани Анатольевич изинчилик даңын ишнээр турал, ылышылдыбыгут устсан киннэтийн ханас ишнин ууран чизэлгэхтик, даңынин тореобут лойдуга Чурапчы түпсө, чөчирин турарын түнүттар үтүү субастаастык үзүнчүүрө андагайды. Ити ишнээ бирс сыйлаах үзүнчүү бозааныарын, оногдуулубут үзүү түмүктөрин ону сөрөг үспесий изинчиликтөн түнүттүү, биниргэ үзүнчүү колективигар дирин маастаг түшшүүрүн эттэ.

Семен ЖЕНДРИНСКИЙ

Өйдүүбүт, көриентишибит

Терракт сиэртибэлэригээр умнууллубат өйдөбүл

Солулуп, тух даңаны буруяа суюх суюрума суюламмыг дьюнү көриентишибит. Балычан 15 күнүн Россия үрдүүн “Терроризмы утарты охуунуга бишрэг буюу күнүнэ” билгүүрлүбүт.

Өйдүүбүт 2004 сый балычан 15 күнүгүр Беслан оскууланыгар булдубут террагы. Быраанынык үөрүүлүх чашыгар 30-ча кинилөөх террористар 1 нүемдээдээ оскууланы бүтүнчүү баңылазбылтара, тыйынчынан дьюнү, спор истэригэр кыра саастаах оюулору спортивийн залга үүрөн килорбийтээр. Дьюнү үс күнү мөддөн уута, анын аха суюх күүс оттуулан хаялан олордубуттара. Терракт сиэртибэлэригэн 334 киши, запожник ызылдыбыгут дьюнгөн 318 киши, кинилөө истэригэр 186 бүрт.

Көриентишибит 16 сый анараа етгүүр балычан 15 күнүгүр Москва куорат Гурьевин аялдан уулусаада турар эзбөх этгээдэх дүйнээдээ тээгэрийн солулутар 106 оюхтоон туураабыт дьюнү, эбии 690 киши ынарах баңырылары ыбылтара.

Санаан заабыт 2002 сый алтынныга Мөнсар

ПРОГРАММА

юбилейных мероприятий, посвященных памяти 85-летию заслуженного работника физической культуры и спорта Российской Федерации, заслуженного тренера Республики Саха (Якутия), отличника народного просвещения Российской Федерации, почетного гражданина Чурапчинского улуса Константина Сергеевича Постникова

21-22 сентября 2017 г.
21 сентября 2017 года (четверг)

14.00-15.00 Открытие уличного монумента на улице Постникова с. Чурапча. Место проведения: ул. Постникова.

15.00-16.30 Презентация книги о Постникове К.С. Место проведения: Музей спортивной славы.
-Экскурсия в Музей и Дом усадьба Д.П. Коркина.
-Выставка о педагогической деятельности К.С. Постникова.

-Просмотр кинофильмов "Тропою Коркина" (славные спортивные достижения).

17.00-18.30 Торжественное собрание. Место проведения: ЧРССШИОР им. Д.П. Коркина. акт.зал.

22 сентября 2017 г. (пятница)

09.00-13.00 “Тропою Коркина”, “Сүрэхпэр доботторум бука бары...” (славные спортивные достижения). Просмотр кинофильмов. Место проведения: ЧРССШИОР им. Д.П. Коркина.

09.00-12.30 Республиканская научно-практическая конференция памяти заслуженного работника физической культуры и спорта Российской Федерации, заслуженного тренера Республики Саха (Якутия), отличника народного просвещения РСФСР, почетного гражданина Чурапчинского улуса Константина Сергеевича Постникова. Место проведения: ЧРССШИОР им. Д.П. Коркина.

12.30-13.00 Итоги конференции, награждение. Место проведения: ЧРССШИОР им. Д.П. Коркина. 2-ой этаж.

15.00-18.00 МЕЖДУНАРОДНАЯ ТОВАРИЩЕСКАЯ ВСТРЕЧА ПО ВОЛЬНОЙ БОРЬБЕ РЕСПУБЛИКА САХА (ЯКУТИЯ) - МОНГОЛИЯ. Место проведения: МФЦ им. А.И. Федотова.

Барас жыл салайычылаах сөбүммит боевиктар Дубровка кини төгүрүгөр “Норд-Ост” дын мюзикл юмсар кириэнэр тыйынчагттан тажса киңини иккүү маддим запожник быйынтын ыбылтара. Бири түлгө көпстин кыйайан тажса суюун бийтшүүр спешиз байыластара штурму саңаалыбылтара, тух даар террористар барын кыдыйышыбылтара, он эрэн 130 запожник суюрума суюламмыт.

Илдээх-эйлээх юмс жынык сиынгүн быйын тахсыбытын түнүттар бары биниргэ ыраас обүүнчнисанаан сомоюу күүс буюу охтакын. Түмүкүс Рим куоракка баар Россия күлгүрлүгүнин президентоо Ваңда Гасперович тыйыгтада: “Мы не можем ирана забывать о трагедии Беслана и об остальных террактах, потому что если мы не будем объединяться против терроризма, завтра это может воспользоваться и нас”, – дын эзэн этием эттэ.

Маны таңынан бийнги чуумжу олохолтуун күнүнүүрүү харыбыштын силовой структураларга, арасында спөлөлүр үзүнчтэрийн, спөнзүр байыластарын ар дирин маастаах буюу охтакын. Бэйшэрийн олохорун дьюннор, обзор сирдээл тыйынчырын туулук уурбут салшагтары эмээ юрийсэн, ойлонсанан заабыт.

Семен ЖЕНДРИНСКИЙ.

Балычан таңа саңаалана. Оёдалорбут араас уорж кынчаларын гар үорэн барылар, кыстыкка болгомжини үлээ салжанан бара турар. Бу манык пүнүрлүк кэмнэргэ бийнги Модун державабыт Российской Федерации территориилар Саха португа булан олорон эрэ ол аасын, иккиси бу соторуулаа чашыгар булуташибит терракт сидүүн

